

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår ref:

Deres ref:

Dato: 26.01.2010

Bioteknologinemndas innspill til den kommende EØS-forhandlingen om tilpasning til forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr

Bioteknologinemnda er kjent med de forestående forhandlingene i EØS-komiteen om en norsk tilpasning til forordning 1829/2003 om genmodifiserte næringsmidler og fôrvarer. For å forhindre at genteknologiloven og norsk politikk på området skal undergraves vil nemnda med denne uttalelsen støtte en posisjon tilsvarende den Norge har fått for utsettingsdirektivet 2001/18.

Etikk, bærekraft og samfunnsnytte – kriterier i den norske genteknologiloven

I formålsparagrafen til den norske genteknologiloven er det lagt vekt på at framstilling og bruk av genmodifiserte organismer skal skje på en etisk og samfunnsmessig forsvarlig måte, i samsvar med prinsippet om bærekraftig utvikling og uten helse- og miljømessige skadevirkninger. Ved søknader om utsetting av GMO-er skal det legges vesentlig vekt på om utsettingen har samfunnsmessig nytteverdi og er egnet til å fremme en bærekraftig utvikling. I forskrift om konsekvensutredning etter genteknologiloven er disse kriteriene operasjonalisert.

Norsk EØS-tilpasning

Norge har bestemt at EUs GMO-regelverk skal innlemmes i norsk rett med visse tilpasninger. Tidligere ble GMO-søknadene i EU behandlet etter utsettingsdirektiv 2001/18. Nå kommer de fleste GMO-søknadene på høring etter forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr. Dette gjelder også søknadene som dekker bruksområdet dyrking.

I 2007 ble direktiv 2001/18 tatt inn i EØS-avtalen, og Norge fikk en tilpasning som gjør at vi har muligheten til å legge vekt på andre forhold enn helse og miljø – som vurderingskriteriene etikk, bærekraft og samfunnsnytte i genteknologiloven. Ennå har ikke Norge argumentert for et avslag med bakgrunn i denne tilpasningen, men som Helse- og omsorgsdepartementet er kjent med, ligger det nå tre søknader til sluttbehandling i Norge.

Dersom de forestående forhandlingene om en tilpasning til forordning 1829/2003 ikke skulle gi Norge en tilsvarende tilpasning til forordning 1829/2003 som vi har fått for direktiv 2001/18, vil det innebære at flesteparten av søknadene om genmodifiserte planter til mat og fôr vil bli avgjort i EU, uten at Norge kan nedlegge veto på bakgrunn av andre argumenter enn helse- og miljørisiko. Dette vil ikke bare gjelde bearbejdede mat- og fôrprodukter etter matloven (prosesserte), men vil også gjelde levende GMO-er til import, samt GMO-er som EU har godkjent til dyrking – også på norske jorder. Bioteknologinemnda mener at en manglende tilpasning vil undergrave genteknologiloven og frata myndighetene innflytelse på såpass viktige områder at det har betydning for norsk selvråderett.

Utviklingen i EU

Det er en økende interesse fra forskjellige EU-land til å benytte samme verdigrunnlag og vurderingskriterier som den norske genteknologilovgivningen åpner for. Nederland har siden mars 2009 tatt initiativ til at EU-land i større grad skal kunne bestemme dyrking av GMO-er selv. Dette kan gjøres ved at sosioøkonomiske forhold skal kunne legges til grunn ved vurdering av søknader om markedsføring og utsetting av GMO-er. I denne anledning arrangerte nederlandske myndigheter en konferanse i Haag i november 2009. I tilknytning til konferansen arrangerte ministre fra 13 EU-land et møte for å diskutere større grad av nasjonal selvbestemmelse i disse sakene. EU-kommisjonens president José Barroso har støttet dette initiativet.

Frankrikes president tok i 2009 initiativ til å opprette en bioteknologikomité for å gi regjeringen råd. Komiteen tok raskt kontakt med Bioteknologinemnda for å lære av norske erfaringer, og vi erfarer at det er stor interesse for vårt arbeid med disse tilleggs-kriteriene. I den forbindelse ser vi at Norge ikke er noe «annerledesland», men snarere har blitt til et «foregangsland».

Samtidig skjer det i EU nå en omorganisering av området genmodifiserte organismer. Det nye DG Sanco får fra 1. februar overført hele D4 Bioteknologi fra DG Environment. Som helse- og mattrygghetsråden ved den norske EU-delegasjonen rapporterte i desember, blir det spekulert om dette delvis er for å unngå at miljøargumentene får så stor betydning som de har hatt hittil. Tidligere har EFSA blitt tilført ansvaret for også å utføre miljørisikovurderinger, noe også det norske VKM har fått. Helse- og mattrygghetsråden henviste også til at EFSA tidligere er blitt kritisert for å ta for lett på langsiktige økosystemeffekter. Omorganiseringen kan derfor tenkes å føre til godkjenning av flere GMO-søknader, både etter 2001/18-direktivet og etter forordning 1829/2003.

Med henvisning til dagens EØS-tilpasning og til den utviklingen som nå skjer i EU, mener Bioteknologinemnda at Norge bør stå fast på en posisjon om å få samme tilpasning for forordning 1829/2003 som for direktiv 2001/18. Dette er viktig for å beholde nasjonal råderett over dyrking av GMO på norske jorder og innpass av genmodifiserte organismer i norsk natur. Dette vil ikke bare angå genmodifiserte matplanter, men kan også komme til å gjelde genmodifiserte fisk og husdyr.

Bioteknologinemnda ønsker Helse- og omsorgsdepartementet lykke til med forhandlingene om tilpasningstekst som ivaretar norsk selvråderett på GMO-området.

Med vennlig hilsen

Lars Ødegård
leder

Sissel Rogne
direktør

Saksbehandler: seniorrådgiver Grethe S. Foss

Kopi: Miljøverndepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Direktoratet for naturforvaltning
Mattilsynet